

Nr 472.

Av herr **Norling**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1949 vid dess trettioandra sammanträde fattade beslut i sjöfartssociala frågor.*

I propositionen hemställes om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationen reviderade konventioner i sjöfartssociala frågor. Av sålunda reviderade konventioner äro utan tvivel de tre här berörda av stor betydelse för sjöfolket i internationell mening. Konventionen (nr 92) angående besättningens bostäder å fartyg och konventionen (nr 93) angående hyror, arbetstid och bemanning å fartyg ha den allra största betydelsen för det svenska sjöfolket, även om konventionernas bestämmelser genomförda icke komma att innebära omfattande förändringar till sjöfolkets förmån utan snarare äro att betrakta som minimikrav på sociallagstiftningens område i dessa avseenden.

Beträffande konventionen (nr 91) angående semester med bibehållen hyra för sjömän förordar departementschefen, statsrådet Ericsson, att ratificeringsfrågan bör anstå tills spörsmålet om treveckorssemestern avgjorts. Då emellertid en ratificering av konventionen icke skulle innebära någon praktisk förändring för de ombordanställda i svenska handelsflottan måste en utebliven ratificering betyda att Sverige underlåter att medverka till ett internationellt genomförande av vad konventionen fastställer angående semesterförmåner för sjömän. De principiella betänkligheter som kunna anföras mot konventionens föreskrifter om olika semesterförmåner för befäl och manskap böra dock icke utgöra ett hinder för ratificering eller innebära att motsvarande princip införes i den nationella lagstiftningen. Ofta anföras beklaganden över att ett alltför litet antal länder ratificera internationella konventioner, vilka de tidigare inom arbetsorganisationen givit sin anslutning till. Sverige bör icke bli ett av de länder som medverka till att förhindra sociallagstiftningens internationella framsteg, varför en ratificering av konventionen nr 91 är att förordas för Sveriges vidkommande.

Konventionen (nr 92) angående besättningens bostäder å fartyg har efter revideringen ett något mindre värde för sjöfolket än i sitt ursprungliga skick, sådan den antogs av Seattlekonferensen. Emellertid innehåller konventionen en del mindre men betydelsefulla föreskrifter, främst i bostadshygieniskt avseende, som mera tillfredsställa berättigade anspråk än vad

nu gällande bostadsförordning stadgar. Härvid förutsättes dock att vederbörande myndighet vid ett ikraftträdande av konventionen icke gör sådana medgivanden beträffande existerande fartyg att konventionens fördelar för sjöfolket helt eller delvis utebli.

Den stora socialt indikerade sjukdomsfrekvensen bland sjöfolket motiverar inte minst nödvändigheten av konventionens ratificering och föreskrifternas tillämpning. Företagna läkarundersökningar bland sjöfolket i Göteborg visa att bostadshygieniska förhållandena i fartygen tydligt återspeglas i statistiken över sjukdomsfallen. Under en femårsperiod utvisade reumatiska sjukdomar, mag- och tarmsjukdomar samt lungtuberkulos tillsammans 61,7 procent av de undersökta fallen, varav lungtuberkulosfallen utgjorde 5,7 procent medan motsvarande siffra för andra befolkningsgrupper varierat mellan 1,6—2,3 procent.

I fråga om den reviderade Genèvekonventionen (nr 93) angående hyror, arbetstid och bemanning å fartyg förordar statsrådet Ericsson att den för närvarande icke ratificeras. Av samtliga konventioner som antogs under Seattlekonferensen år 1946 utgör den nu reviderade konventionen nr 93 ändock den mest betydelsefulla för sjöfolket. Redan för 31 år sedan fastställdes på Washingtonkonferensen att sjöfolket vore lika berättigat till en arbetsdag om 8 timmar som industriarbetarna. Den föreliggande konventionen föreskriver en betydligt längre arbetstid för stora grupper av sjömännen än som i lag fastställts för industriarbetare och andra anställda i land. Sjöfolket måste således med bitterhet och harm konstatera att medan 40-timmars arbetsveckan på allvar diskuteras bland industriarbetarna, så ha de för sin del ej vunnit tillräckligt stöd för sitt krav om ratificering av en konvention som föreskriver i stor utsträckning 56 timmars arbetsvecka och i vissa fall ännu längre arbetstid.

Föreskrifterna i konventionen om bemanningen i fartyg sakna motsvarighet i svensk lagstiftning, men finnas delvis i överenskommelse genom kollektivavtal. I betraktande av att betydande riskmoment äro förenade med sjömännens yrke, att fartyg och gods representera stora värden, samt den oförsvarligt höga olycksfallsfrekvensen till sjöss, måste bemanningsfrågan tillmätas den allra största vikt. Ävenså inverkar bemanning i stor grad på arbetstidsregleringen och sammanhänger med detta problem. En arbetstidsförkortning som icke medför en ökad bemanning blir i huvudsak illusorisk, då samma mängd arbete måste utföras av samma antal besättningsmän men under en kortare tidsperiod. Den knappa bemanningen utgör säkerligen en viktig faktor i den ohyggliga olycksfallsstatistiken från fartygen, vilket även styrkes genom kommerskollegiets sjötekniske konsults ämbetsberättelser där åtskilliga fall per år äro direkt förorsakade av för liten bemanning.

Beträffande konventionens föreskrifter om att i lag fastställa minimi-

lön för en matros måste här erinras om att det icke är fråga om lagstiftning i lönefrågor i allmänhet, utan hänsyn måste tagas till att ett särförhållande förefinnes. Föreskrifterna syfta lika visst till att förhindra att även om det skulle vara synnerligen ekonomiskt lönande utbyta den egna nationens sjöfolk mot billigare utländsk arbetskraft. Detta särförhållande till sjöss framgår ej minst av innehållet i artikel 6 i denna konvention.

Då de båda parter som företräda arbetsmarknaden förklarat sig ense om förbud att använda person under sexton år till arbete nattetid, bör denna bestämmelse ej utgöra hinder för konventionens ratificering; snarare tvärtom borde denna föreskrift anföras som skäl för ratificering. Envar som känner det påfrestande arbetet till sjöss, i synnerhet vid stormigt väder, må erkänna att nattarbete under sådana förhållanden för en minderårig strider mot humanitära rättsbegrepp.

Med stöd av det ovan anförda hemställer undertecknad,

att riksdagen måtte besluta att med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 207 ratificera samtliga i propositionen föredragna konventioner.

Stockholm i april 1950.

Anton Norling.